

FAZAKAS MISI VÁLASZAI AZ OSONÓ KAPCSÁN

Az Osonó diáktársulat vezetője kérésére írásban küldtük el kérdéseinket, ezekre írásban válaszolt. A válaszokat alább szó szerint olvashatják.

• Általánosabb vagy szervezeti típusú kérdések

Mi vonzotta önt a színház irányába?

Már egész fiatalon, gyerekként vonzódtam a színházhoz, a szüleim sokszor vittek színházba és gyerekszínész is voltam a szentgyörgyi színházban. Már akkor megfogalmazódott bennem, hogy ezzel szeretnék majd foglalkozni.

Mettől meddig volt a Tamási Áron társulat tagja? Milyen volt Bocsárdi színházában lenni?

A Tamási Áron társulatnak 2000-2007 között voltam a tagja. A társulat mondhatni akkor élte egyik fénykorát. Egy erős, jó csapatnak lehettem része, fontos előadások születtek és nagyon sokat tanultam a színházról azokban az években.

Mi motiválta akkor, amikor otthagyta TÁSZ-t?

A TÁSZ-nak sokat köszönhetek, rengeteget tanultam, és ahogy egyre többet tudtam vagy tudni véltem a színházról, úgy kezdtem jobban megérteni azt is, hogy mit szeretnék jobban vagy másképp csinálni. Azt éreztem, hogy lehetne olyan színházat csinálni, ahol a nézőre figyelés még nagyobb szerepet kap, és hogy a munkámmal más területen talán több értéket tudok teremteni, vagy ezt jobban meg tudom valósítani.

Hogyan kapcsolódott az Osonóhoz?

Középiskolás diákként kerültem be az Osonóba 1993-ban, amikor alakult. Szóval fiatalon, 15 évesen lettem alapító tagja, az akkori csapat részeként. A színi csoportot tanárunk, Salamon András indította, és így a középiskolai diákokból került ki a csapat,

amellyel az Osonó története elindult. Mikor ő háttérbe vonult – mivel számomra fontos volt, hogy továbbra is létezzen – én vettem át az irányítását 11. osztályos diákként. Egyetemi éveim alatt is vissza jártam, de a fizikai távolság miatt újra az alapító Salamon András lett a vezetője egészen egyetemi tanulmányaim befejezéséig, amikor is újra aktívan tudtam részt venni a működtetésében immár végzett, diplomás színészként.

Meséljen a drámatagozat megalapításáról! Mik voltak ennek körülményei? Milyen nehézségek voltak?

Kétezerben alapítottuk a drámatagozatot, elindítása jelentős nehézségekkel járt, mivel ez egy korábban teljesen ismeretlen, nem létező szak volt Romániában, amire alig pár éve volt törvényi keret. Tulajdonképpen színház szak, magyarországi mintára én hivatkoztam rá drámatagozatként, és ez így honosult meg utána a közbeszédben is.

Előbb a Mikes Kelemen Líceum igazgatójának vetettem fel, hogy lehetne egy ilyen szakot létrehozni, és az Osonó jó alap lenne hozzá, azonban a törvény csak művészeti líceumok számára tette lehetővé a létrehozását. Mivel hallott az ötletről a Plugor Sándor Művészeti Líceum akkori igazgatója is, megkeresett, hogy ők szeretnék ezt létrehozni, ha tudom vállalni az elindításához szükséges munkát és elképzelésem megvalósítását.

Részemről ez jelentős vállalás volt, mivel a TÁSZ-nál voltam főállásban színész, és a szak indításához szükséges munkát szabadidőmben, társadalmi munkában végeztem ingyen és bérmentve. A szak megismertetése és diákok toborzása az induló szakhoz jelentős időigénnyel bírt és rengeteg munkával járt (Kovászna megye összes városának általános iskoláját körbejártam, hogy a végzős, nyolcadik osztályos tanulóknak meséljek az induló szakról).

Nulláról csináltunk mindent, a csapat felépítésétől kezdve a további szakemberek bevonásáig, hogy a diákok ne csak velem, hanem minél több szakemberrel kerüljenek kapcsolatba és minél nagyobb rálátásuk legyen. A létrehozott drámatagozaton bedolgozó, óraadó tanárként oktattam heti 5-6 órában, mellette vittem az Osonót mint önkéntes, amatőr színjátszó kört/társulatot és főállásban színész voltam a TÁSZ-nál.

Hogyan alakult az évek során az Osonó viszonya a várossal? Hogyan jött létre és szűnt meg például a kapcsolat a Mikes Kelemen Elméleti Líceummal és a népművészetivel?

Az Osonó a Mikes Kelemen Elméleti Líceumban született meg, extrakurrikuláris művészeti tevékenységként, diákszínjátszó körként és a mai napig nem intézményesült, habár szeretünk független társulatként gondolni magunkra. A fejlődésében történt talán

egy ugrás 2007 után, mikor otthagytam a TÁSZ-t és több időm volt az Osonóval foglalkozni.

A színházi munka és az osonós vagy drámatagozatos munkám között nehéz volt az időszávokat egyeztetni, főleg hogy ragaszkodtam hozzá, hogy a plugoros drámás vizsgák mindig nyilvánosak legyenek, hogy a szülők tudják megnézni. Ahogy ebből a TÁSZ által lekötött időm kikerült, sokat segített. Korábban is ismert volt a városban az Osonó, viszont ezt követően heti három nyilvános előadást tartottunk nagyjából 2017-ig, tehát tíz éven át. Rengeteg önerőből létrehozott turnénk volt, sokszor hivatkoztak úgy ránk, hogy mi vagyunk Sepsiszentgyörgy kulturális nagykövete. Az előadások ingyenesek voltak, ahogy az Osonóban is minden önkéntes alapon történt, ahogy a társulattal végzett munkámért én sem kértem vagy kaptam anyagi elismerést.

A Mikes Kelemen továbbra is az alma materem, nem szűnt meg a kapcsolat, egyszerűen kinőttük 2010-re a dísztermet, amelyben a próbákat és előadásokat tartottuk, és készülő előadásunk, az Ahogyan a víz tükrözi az arcot díszletéhez nagyobb teremre lett szükségünk.

Igaz-e, hogy ön próbált professzionális, alternatív társulatot kreálni az Osonóból?

Szakmailag nézve igen, hiszen az volt a célunk, hogy minél „profibb” előadásaink legyenek és minőségi legyen a tevékenységünk. Önfenntartó, színházműhelyként az elmúlt tíz évben 1.248 előadást tartottunk, 3 kontinens 28 országának 331 településén.

Az Osonó projekteket és előadásokat eddig 55 hazai és nemzetközi díjjal ismerték el. Ez talán azt mutatja, hogy valamelyest talán sikerült a szakmai profizmust megvalósítani. Úgy körülbelül 2010-től független színháznak definiáltuk magunkat, viszont jogi vagy megélhetési értelemben a társulat soha nem volt „professzionális” (és ma sem az).

Nagyjából 2015-ig, tehát 23 éven keresztül az előadásaink ingyenesek voltak, mindenki önkéntesként tevékenykedett bármiféle anyagi ellentételezés nélkül. Tíz évvel ezelőtt jutottunk odáig, hogy a felnőtt társulati tagok projekt alapú javadalmazását meg kellett oldani, és ezért elkezdtünk pályázni, az előadások tiszteletdíjából igyekeztünk fedezni.

Mikor és miért döntött úgy, hogy az Osonó elhagyja Sepsiszentgyörgyöt?

Hét évvel ezelőtt költöztem Budapestre és mint egyszemélyes intézmény ez azt jelentette, hogy az Osonó akkor Budapestre költözik. Nem hagytam el Sepsiszentgyörgyöt, éveken át jártam vissza tanítani a drámásokat és felnőtt

képzéseket tartani. Tehát Osonós minőségemben is jelen voltam több alkalommal az elmúlt években (is).

Miért döntött úgy, hogy otthagyja a drámatagozat vezetését?

A tulajdonképpen általam létrehozott drámatagozaton 23 éven keresztül dolgoztam, ezt rengeteg pozitív visszajelzés, díj és más elismerés jutalmazta, de 23 év alatt elfáradtam. Szívesen gondolkodom vissza arra az éveken át tartó lelkesedésre és energiára, amivel akkoriban csinálni tudtam, és már fáradóban, Pestről visszajárva is évekig folytattam, de elkopik idővel az ember és azt éreztem, hogy lassan már nem tudok annyit adni, vagy azt nyújtani, amit szeretnék. Így aztán pár éve nem csak a drámatagozat vezetését, hanem a tanítást is, szóval ilyen értelemben az oktatási rendszert is elhagytam.

• Konkrét esetekre vonatkozó kérdések

2006-ban egy Osonó-táborban eljátszották a medvés gyakorlatot, ami sokakban hagyott mély nyomot. Hogyan értékeli utólag ezt? Ma is engedné ezt a játékot ilyen formában?

Ezt a drámás játékot 15 éve nem használom, úgy gondolom, ez azt is leírja, hány évet késett a kérdés, és részben meg is válaszolja azt.

Ma már nem dohányzunk étteremben, kocsmában vagy éppenséggel osztályteremben vagy repülőn, ahogy az pár évtizede még normálisnak számított. A színházi szakmán belül is párbeszéd zajlik arról, hogy a 20 évvel ezelőtt megszokottnak számító színházi gyakorlatok, ma már abúzusnak tekinthetők (ajánlom megtekintésre a Partizán interjút Alföldi Róberttel vagy a Magyar Hang interjút Máté Gáborral).

Megterhelőbb gyakorlatokat, mint például a forró széket eleve soha nem is használtuk fiatalokkal, a medvés gyakorlatot meg magunk is örököltük végzett színészekről, akik minket oktattak diákként. Az említett esetről is a játék után megbeszéltük, és volt, aki számára kataritikus volt, de érzékelve, hogy rossz irányt is vehet, egyszeri, soha meg nem ismételt alkalom maradt.

Történt-e olyan ebben az időben, hogy egy diákját felhívta a lakására, szexuális utalásokat tett neki, és szexuális együttlétre próbálta rávenni?

Nem. Sem diákkal, sem Osonó taggal nem volt ilyen.

Követett-e el valaha szexuális visszaélést kiskorúval szemben?

Szexuális visszaélést sem kiskorúval, sem nagykorúval szemben nem követtem el.

Történt-e olyan, hogy diákoktól bizalmas beszélgetésen szerzett információt, majd azt a csoport előtt felhasználta?

Ez nem jellemző rám, ha a 25 év alatt ilyen mégis előfordulhatott, az nem lehetett szándékos, különben emlékeznék rá.

Igaz-e az, hogy a *Részletek a bolyongás meséiből* című előadás első néhány alkalommal annyira durvára sikerült, hogy önnek közbe kellett avatkoznia?

A *Részletek a bolyongás meséiből* című előadást 359 alkalommal mutattuk be Európa több országában és Thaiföldön, összesen 62 településen. Tíz előadás- és csapatdíjat kaptunk rá. Ha rendezőként közbe kellett volna avatkoznom az előadás durvasága miatt, akkor játszhatatlan lett volna mind az önkéntes színészek szempontjából, mind a nézők megbotránkozása miatt.

Azért is tartom kizártnak a kérdésben szereplő állítást, mert az első előadásokat többnyire a szülők, rokonok, közeli barátok nézik meg, és ha így lett volna, és én nem érzékelem, valószínűleg kaptam volna panaszt vagy valamilyen visszajelzést.

Mit tett ön azért, hogy azok a traumák, amik a próbafolyamaton és az előadáson felszakadtak, kezelve legyenek?

A munkám során mindig fontos volt egy erős csapat kialakítása, amely egy biztonságos keretet nyújthat a tagoknak. Nagyon sokat tréningeztünk, amely nemcsak szakmailag fejlesztette a tagokat, hanem önismereti folyamatot is biztosított számukra. Nagyon sokat beszélgettünk, és rengeteg kiegészítő tevékenységet szerveztem: kirándulásokat, táborokat, színházi utazásokat. Rendszeresen jártunk Taizébe az ifjúsági találkozókra.

Az előadások után többnyire beszélgetést tartottunk, megosztottuk, mit éltünk át, ki- és átbeszéltük, feldolgoztuk az élményeket. Azt gondolom, hogy ahhoz képest, ahogyan húsz évvel ezelőtt az erdélyi szakma és a pedagógia minderről gondolkodott, és ahogyan ehhez viszonyult – a fiatalok traumáihoz vagy egyáltalán ahogyan kezelte a fiatalokat –, és ahhoz képest, hogy mennyi eszköz állt akkor a rendelkezésünkre, a lehető legtöbbet megtettem. A pedagógiának lehet, hogy ma már vannak új fogalmai,

eszközei és módszerei, amivel még jobban lehetne ezt csinálni, de ez nem változtat a húsz évvel ezelőtti korlátainkon.

Úgy tudjuk, a trauma felszínre hozásának módszerével rengetegszer élt, és hogy a 2010-es évektől kezdődően sokszor az órái miatt akár pánikrohamot kaptak vagy láthatóan rosszul voltak a diákok. Érzékelte ezt? Tett valamit azért, hogy mentálisan jobban legyenek?

Nagyon sok szakembert hívtam meg a drámatagozatra, hogy kisebb nagyobb modulok alkalmával dolgozzanak a fiatalokkal. Önismereti műhelyfoglalkozások, beszélgetések voltak. Gyakorlatok, játékok által rendszeresen foglalkoztunk önmagunkkal. Azt gondolom, hogy a drámás diákok sokkal több eszközt és lehetőséget kaptak mentális jobblétük érdekében, mint a kortársaik vagy úgy általában az emberek 15 évvel ezelőtt.

Egyáltalán, a drámatagozaton lehetett beszélni problémákról, traumákról, önmagunkról. Tettük ezt a legjobb szándékunkkal és azzal a tudásunkkal, amivel akkor rendelkezünk. Egy olyan közeg alakult ki, amely a maga 16 országos első, második és harmadik díjával szakmailag az ország egyik legjobb tagozatává tette a drámatagozatunkat, annak ellenére, hogy az ország alig 5%-os etnikai kisebbsége voltunk/vagyunk.

De ami talán ennél is fontosabb, a diákjaink felszabadultak lettek, megtanultak kommunikálni, gondolkodni, tudatosítani az érzéseiket, beszélni róluk, pozitívan változtak önfogadásukban, motivációjukban, kommunikációjukban, önválallásukban, ami nem egy könnyű folyamat. Küzdelmes, sokszor nehéz, sok megtorpanással.

Voltak nehézségek, és valószínűleg mindenki nem is bírta ezt a szakot, ahogy egy zene vagy matematika szakot sem bír mindenki. Viszont azt, hogy az órák miatt sokszor pánikrohamot kaptak a diákok, minimum erős túlzásnak tartom. A dráma tagozatra jelentkezők száma megduplázódott az évek során. A szak iránt egyre nagyobb lett az érdeklődés, olyannyira, hogy fiatal testvér az idősebb példáját követve felvételizett a drámatagozatra a szülők lelkes támogatása mellett nem is egy alkalommal. Egyre többen szerettek volna jönni, hiszen látták a drámásainkon a pozitív fejlődést. Az elmúlt hosszú évek alatt, sem diáktól, sem szülőtől vagy tanár kollégától nem kaptam ilyen visszajelzést vagy panaszt, hogy az alkalmazott módszereim indokolatlanul és túlságosan megviselték volna a diákjaimat.

Ugyanakkor a színház-szak, maga a színház, a gyakorlatok sok érzelemmel, néha felkavaró érzésekkel járhatnak, ami elkerülhetetlen. Épp ezért sem való mindenkinek, nem mindenki egyformán jól bírja, vagy tudja ezt kezelni. Viszont egy-egy félév gyakorlataiból összefoglaló vizsgát tartottunk, amelyek nyilvánosak voltak, és a szülők is rendszeresen látogattak. Ragaszkodtam hozzá, hogy a szülők betekintést nyerjenek, hogy mivel is foglalkozunk a gyakorlatban.

Azokat, akiről úgy gondoltuk, hogy ez kevésbé nekik való, próbáltuk eltanácsolni a színházi vagy színészi pályától.

Mi indokolja, hogy egy 13 éves gyereknek több mint háromszáz guggolást kelljen elvégezni táborban késés miatt?

Középiskolás diákokkal dolgoztam csak és kizárólag. Iskolában is, iskolán kívüli tevékenységekben is mint az Osonó. Két alkalomra emlékszem amikor ennél fiatalabbak táborban részt vettek, ebből az egyik az unokahúgom volt, a másik egy kolléganőm, aki hozta a húgát. Hogy guggoltak is, azt el tudom képzelni, mivel késés ellen ez volt a szabály, minden alkalommal kihangsúlyozva, hogy nem a guggolás a cél, hanem a pontosság. Hogy a két gyerekkel szemben drákói szigorúságú guggoltatás történt volna arra nem emlékszem.

A táborokban a pontosságra ösztönzés ezen módszere eleinte még vicces és össznépi program is volt, amikor azok is a későkkel guggoltak, akik nem késtek, egymással versengve, hogy ki bírja tovább. Később viszont már nem volt sem motiváló, sem támogatott, és hanyagoltuk. Addig működött, míg a táborozók elfogadták. Az Osonó önkéntességen (önkéntes munka és részvétel) alapuló öntevékeny csoport volt és maradt. Az elképzeléseim keresztülvitele pusztán hatalmi szóval nem is működött volna, és az eszközök sem voltak meg hozzá, eltérően például egy formális oktatási tevékenységhez képest, ahol osztályzattal, magaviseleti jegy levonásával és egyéb, valós következményekkel járó lépésekkel tanárként van némi mozgástere az oktatónak hatalmaskodni.

Előfordult-e valaha, hogy testszégyenítést alkalmazott a diákjaival szemben, azaz becsmérő, negatív kijelentést tett kinézetükre?

Nem jellemző rám senki megszégyenítése, főként nem pedagógiai módszerként. Egyrészt kontraproduktívnak tartom, másrészt lehet, tévedek, de ennél empatikusabbnak gondolom magam, és eleve a szakmám is igényel egy talán átlagosnál valamivel fejlettebb érzékenységet.

Szóval azt tudom mondani, hogy vagy nem történt ilyen, vagy 96 táborral, több száz tréninggel és több ezer próbával a hátam mögött nem emlékszem rá. Minden bizonnyal hangzott el olyan, hogy egy karakterre egyik vagy másik diák lesz alkalmasabb az adottságai alapján, de hogy tudatosan és szándékosan valakit szégyenítettem, azaz bántottam volna, azt kizártnak tartom.

A kérdés általánossága miatt nem derül ki a szituáció, amelyben ilyesmi történhetett (Fáradtan?, Idegesen? Táborban szabadszájúan? Viccesnek gondolva magam?).

Mi jelentett a „drámás vagy, oldd meg!” megfogalmazás?

A drámásokat alapvetően önállóságra neveltük, hogy a helyzeteket tudják kezelni. Önismereti fejlesztő szakmai képzést tartottunk, aminek az volt a célja, hogy tudják megoldani a helyzeteket, amikkel szembetalálkoznak. Legyenek ügyesek, kaptak eszközt hozzá, hogy meg tudjanak ezzel birkózni. Ezt jelentette, nem azt hogy magukra hagytuk volna őket.

Szóval a „drámás vagy, oldd meg” jelentése: színes képzést kaptál, sok területen megerősítettünk, legyél talpraesett, önálló, és oldd meg! Kezdeményezz, ne várd, hogy mások oldjanak meg helyetted dolgokat. Bízzál magadban! Használd a hálót, amit kaptál, és ne a halat várd!

Mik voltak a jogi alkalmazás keretei, amikor ön exoszonókat alkalmazott?

Az Osonóban soha nem voltak alkalmazottak, most sincsenek, én sem vagyok alkalmazva. Soha nem volt annyi pénzünk működésre, hogy alkalmazni tudjunk bárkit is.

Jutott-e tudomására az Osonón belül olyan információ, hogy valaki, aki már felnőtt volt, és ön vitte a csapatba, viszonyra lépett volna kiskorúval vagy kiskorúakkal? Próbált-e ön elválasztani párokat az Osonóban?

Mikor csak a gyanúja felmerült, hogy valaki az Osonó mint társulat céljaival ellentétes viselkedést tanúsíthat, vagy a magánéletét a színjátszó körtől nem eléggé határolja el, akkor elbeszélgettünk vele, és adott esetben eltanácsoltuk. Párokat nem igazán választottunk el, mert nem nagyon voltak párok amúgy sem, és alapból volt egy olyan elvárás, hogy lehetőleg csapaton belül ne alakuljanak ki párkapcsolatok, mert azok ellehetetleníthetik a csapatmunkát és a kapcsolat dinamikája hatással lehet az Osonóra.

Az Osonó tagjai jogi értelemben ugyan kiskorú, de középiskolás fiatalok voltak, többnyire abban a korban, amikor már döntési szabadságuk volt párkapcsolatok tekintetében. Ettől függetlenül sem volt támogatott semmilyen kapcsolat, mivel az Osonó egy drámás öntevékeny csoport, nem egy társskereső.

Ha igen, tett-e feljelentést a hatóságoknál; ha nem tett, miért mulasztotta el?

Nem állt rendelkezésemre olyan információ, ami alapján feljelentést tehettem volna.

Fordultak-e önhöz művészeti diákok azzal, hogy egy tanáruk szexuálisan zaklatja őket? Ha igen, mit tett, hogy ez megszakadjon?

Nem, nem fordultak hozzám, sőt, ha én kérdeztem ilyesmiről őket, akkor sem mondtak semmit a témában.

Kapott-e az ön édesapja fizetést azért, hogy sofőrként dolgozott az Osonónak?

Nem kapott, hiszen édesapám soha nem dolgozott az Osonónak. Nyugdíjasként két turné alkalmával, önkéntesként kíséretet bennünket több száz kilométert vezetve.

A társulati tagoknak soha nem kellett anyagilag hozzájárulniuk a költségekhez, így a turnék alacsony költségvetésűek voltak. Már a kezdetektől cél volt, hogy az összes tábor, kirándulás, fellépés mindenki számára elérhető legyen és az elérhetőségét az anyagi helyzete ne befolyásolja.

Örültünk, hogy az egyszerű szállást, étkezést, autóbérlést és üzemanyagköltséget meg tudtuk oldani, és ezt sokszor az tette lehetővé, hogy saját családtagjaink is önkéntes munkában segítségünkre siettek.

Volt-e valaha verbálisan agresszív diákjaival, előfordult-e, hogy hosszú percekig át szidta őket?

Igen, volt rá alkalom az elmúlt 25 évben, ahogy erre van példa a pedagógusok, szülők, edzők vagy egyáltalán azoknak az életében, akik emberekkel foglalkoznak.

Tett-e utalást lányoknak, hogy megtaníttja őket jobbnak lenni az ágyban?

Nem. Még azt sem tudom behatárolni, hogy az elmúlt 27 év melyik történetéből jöhet ez a kérdés. Osztályteremben biztos nem mondtam ilyent, az Osonó táborokban felszabadultak, nagyszájúak voltunk, sokkal nyitottabban viselkedtünk és működtünk, talán ott lehetett olyan történés, amiből valaki ezt értette, de én nem tudom, miről van szó.

Tett-e valaha nőkre nézve degradáló kijelentéseket a csoport előtt?

Konkrét eset nem jut eszembe, de tekintve, hogy egész gyerekkorunk és fiatalunk szőke nős viccek jellemezte környezetben telt, azt gondolom, hogy minden bizonnyal tettem olyan kijelentéseket életem során, amiket nőkre nézve degradálónak lehet ma érezni. Alapvetően ez nem jellemző rám. Immár tíz éve vezetek olyan képzéseket, felnőtt csoportokat, amelyeknek 95 százaléka nő, közülük sok visszajáró. Tehát nem hiszem, hogy nőkkel szemben degradálóan viselkednék, de szándéktól és kontextustól függetlenül minden bizonnyal meg lehet ilyesmivel vádolni.

Kérdezett-e rá kiskorúak szexuális orientációjára? Ha igen, milyen céllal?

Célirányosan nem, de a szexualitás nem volt tabusítva, lévén hogy színházzal foglalkoztunk. Önmagunkról nyíltan beszéltünk, sokszor mély beszélgetéseink voltak, élethelyzeteket vizsgáltunk, sok témát érintettünk, minden szóba került, így minden bizonnyal a szexuális orientáció kérdése is. Főleg fiataloknál, akik a serdülőkor vége és fiatal felnőttkor elején voltak, amikor ez számukra egy eléggé fontos és akkori fejlődési fázisukban meghatározó kérdés.

Próbált-e rábeszélni kiskorúakat, hogy ki kellene próbálniuk a szexet férfiakkal is?

Nem.

Zuhanyzott-e közösen kiskorúakkal?

Mivel járok uszodába, megfordultam már edzőteremben is és sehol nem volt külön kiskorúakra és nagykorúakra kialakított zuhanyzó, csak nemek szerint, ezért erre a kérdésekre azt kell mondanom, hogy igen. A táborokban is így történt a mosakodás (a körülmények miatt ez pontosabban fedi az ottani tisztálkodást), hogy külön mentek a fiúk és a lányok. Figyeltünk mindig rá, hogy akik szégyenlősebbek azoknak is legyen komfortos, kapják meg azt a privátabb teret (néha időben, nem térben), amire szükségük van.

Számos volt tanítványa érzi, hogy ön izolálni kívánta őket a csoport többi tagjától: például olyan időpontokra tett próbákat, amikor más eseményre szerettek volna menni. Mit gondol ezekről a vádakról?

Izolálni milyen céllal? Nem vagyok benne biztos, hogy értem a kérdést. Mindig csapatban dolgoztunk, a csapat nagyon fontos volt és csapatként kellett jól működnünk, erre kaptuk a díjakat és elismeréseket. Az elkerülhetetlen, hogy a próbák egybeesnek

más eseményekkel, sőt színház esetén természetes. Sem az Osonóban sem a drámatagozaton nem nagyon voltak egyéni próbák.

Szokott-e alkoholt fogyasztani diákjaival?

Igen. Bár pontosítanék, hogy az alkohol az égetett szeszek jelölője és kemény alkoholok fogyasztása nem volt jellemző soha.

Nem bátorítottam őket fogyasztásra, sőt, kezdetben az Osonóban és a táborokban alkohol- és dohánymentesség volt. Ehhez én ragaszkodtam. Aztán 2010 után ez az elvárásom tarthatatlanná vált, és a realitások talaján mozogva lazítottunk rajta, illetve később már nem kértük számon. És igen, söröztünk együtt, boroztunk együtt, ha szülinap volt, megünnepeltük.

Az Osonó-tagoknak szerepemet tekintve a vezetője és oktatója voltam, de lévén mindannyian egy informális önkéntes csoport sokszor működött baráti társaságként. Nem emlékszem rá, hogy bárkinek is közülük ital- vagy egyéb szerhasználati problémái lettek volna. Sőt, más drámatagozatosokhoz képest volt, hogy megdicsértek, hogy ezt a szempontot is figyelembe véve, egyedül a mi diákjainkkal nem volt gond egy Országos Színészmesterség Tantárgyversenyen.

Hogyan érintette önt, hogy 2017-ben egy volt osonós önre utalva bejegyzést tett közzé a közösségi médiában, s önt szexuális visszaéléssel vádolta meg (bár név nélkül)?

Mivel egyrészt valótlan állításokat tartalmazott a poszt, másrészt újságírók reagáltak a bejegyzésre miszerint a leírt történet nem kimondottan a szexuális visszaélés kategória és kérdéseket tettek fel az illetőnek, hogy tisztázzák és konkretizálják a bejegyzésben leírt helyzetet, a volt osonós törölte a posztot. Így elszomorított ez a helyzet, amely egy ellenem irányuló bosszú volt, és további rosszindulatú pletykák és híresztelések táptalajául szolgált.

Történt-e olyan, hogy valaki elhagyta az Osonót, és ön azt magyarázta a többi társulati tagnak, hogy ő elveszett bárány, vagy hogy „kurva lett Kolozsváron”?

Nem jellemző rám, hogy így nyilvánuljak meg, ezt a szót meg alaptól nem szoktam használni. A kérdés általánossága miatt az időszakot sem tudom belőni. Szóval ezt sem megerősíteni, sem megcáfolni nem tudom, és ötletem sincs, hogy kire gondolhatnak.

Méltatlan lenne bárkivel szemben, így ha esetleg ilyesmi történt volna, az érintettől ismeretlenben, és ennyi év távlatából is elnézést kérek.